

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.70>
УДК: 343.9.018.3

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ З ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Расюк Е.В.,

*професор кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ,
ID ORCID: orcid.org/0000-0003-4065-5266
Email: eduardrasiuk@gmail.com*

Расюк Е. В. Проблемні питання взаємодії спеціальних суб'єктів запобігання корупції під час здійснення заходів з протидії корупційній злочинності в Україні.

Дослідженню піддалася одна з найгостріших проблем, яка пов'язана із нездоровою конкурентною боротьбою серед спеціальних антикорупційних суб'єктів. Одвічно складається так, що відсутність координації, комунікації і взаємодії між спеціальними суб'єктами запобігання корупції призводить до неефективної, несистемної, неорганізованої, несвоєчасної, подекуди незаконної їх діяльності у протидії корупційній злочинності. Незважаючи на виклики і загрози, які сьогодні нависли нашою державою, проаналізований у статті сучасний стан і тенденції корупції і корупційної злочинності залишаються невтішними та загрозливими для української держави. Безпрецедентна кількість антикорупційних органів (наявних, так і новостворених) зовсім не вплинули на позитивні зрушення у динаміці, структурі і характері корупційної злочинності через неналежну комунікацію і взаємодію між ними. Особливо гостро постає питання щодо комунікації серед спеціальних суб'єктів запобігання корупції, саме сьогодні, оскільки дана проблема не дозволяє вирішити низку основних питань, зокрема й щодо створення дієвої, ефективної системи запобігання і протидії корупційній злочинності. У статті зосереджено увагу на відсутності ґрунтовного аналізу корупційної злочинності і публічного доступу до її статистичних даних, зокрема на викривленні, перебільшенні, несвоєчасності показників роботи спеціальних антикорупційних органів щодо запобігання і протидії корупційній злочинності. Загострено увагу на проблемі не вивчення причин та умов конкретного корупційного кримінального правопорушення, а відповідно й нездійсненні комплексного аналізу криміногенних детермінант усієї корупційної злочинності, що унеможливорює своєчасний запобіжний вплив на неї. Відповідно до цього проаналізовані принципи організації системи запобігання і протидії корупційній злочинності. Окреслено проблеми законодавчого забезпечення діяльності антикорупційних органів, зокрема й спеціальних. Запропоновано низка напрямів і заходів для налагодження координації, комунікації і взаємодії спеціальних антикорупційних суб'єктів, що сприятиме підвищенню ефективності протидії корупційній злочинності. Сконцентровано увагу на необхідності створення дорадчого органу при Кабінеті Міністрів України, одним з основних напрямів діяльності якого має стати запобігання і протидія корупційній злочинності, зокрема налагодження координації, комунікації і взаємодії усіх антикорупційних суб'єктів.

Ключові слова: корупція, корупційна злочинність, запобігання, протидія, спеціальні антикорупційні суб'єкти, комунікація, взаємодія.

Rasiuk E. V. Problems of interaction of special subjects of corruption prevention during the implementation of measures to combat corruption in Ukraine.

One of the most acute problems of the study is unhealthy competition among special anti-corruption actors. It has always been the case that the lack of coordination, communication and interaction between special actors in the prevention of corruption leads to inefficient, unsystematic, disorganized, untimely, and

sometimes illegal activities in the fight against corruption. Despite the challenges and threats facing our state today, the current state and trends of corruption and corruption crime analyzed in the article remain disappointing and threatening for the Ukrainian state. An unprecedented number of anti-corruption bodies (both existing and newly created) did not affect the positive changes in the dynamics, structure and nature of corruption crime due to inadequate communication and interaction between them. The issue of communication among special actors in the prevention of corruption is particularly acute today, as this issue does not address a number of key issues, including the creation of an effective, efficient system for preventing and combating corruption. The article focuses on the lack of thorough analysis of corruption crime and public access to its statistics, in particular on the distortion, exaggeration, untimely performance of special anti-corruption bodies to prevent and combat corruption. Attention is drawn to the problem of not studying the causes and conditions of a specific corruption offense, and, accordingly, the failure to conduct a comprehensive analysis of criminogenic determinants of all corruption crimes, which makes it impossible to timely prevent it. Accordingly, the principles of organization of the system of prevention and counteraction to corruption crime are analyzed. The problems of legislative support for the activities of anti-corruption bodies, including special ones, are outlined. A number of directions and measures have been proposed to establish coordination, communication and interaction of special anti-corruption entities, which will help increase the effectiveness of combating corruption crime. Attention is focused on the need to establish an advisory body under the Cabinet of Ministers of Ukraine, one of the main activities of which should be to prevent and combat corruption, including coordination, communication and interaction of all anti-corruption actors.

Keywords: corruption, corruption crime, prevention, counteraction, special anti-corruption subjects, communication, interaction.

Постановка проблеми. Сучасне українське суспільство неабияк виснажено болісним переходом від індустріальної до інформаційної стадії свого розвитку, де модернізації піддалися усі сфери суспільно-політичного життя, норми та цінності. В умовах глобальної економічної, соціальної, політичної криз, такі зміни відбиваються на поведінці людей та впливають на їх свідомість, що викликає певні суперечності і хвилювання у суспільних відносинах. Неменша загроза сьогодення, що дестабілізує українське суспільство, є геополітичний конфлікт на сході держави, що призвів до «гібридної» війни, розв'язаної Російською Федерацією, та анексованих територій – вони стають більш загрозливими, оскільки призводять до великої кількості жертв, безробіття, зруйнованої інфраструктури, соціальної незахищеності населення. Однак, усі вище перераховані проблеми не зрівнянні з нанесеною шкодою внаслідок масштабної корупції всередині українського суспільства та збільшення корупційної злочинності в державі, латентність якої набирає загрозливих форм. Саме корупція та її похідне корупційна злочинність заважає швидкій якісній трансформації українського суспільства, поглиблює протиріччя між владою й суспільством (у середині суспільства, державних інституцій тощо), заважає створенню ефективного правового, фінансово-економічного та інформаційного підґрунтя для розвитку взаємовідносин держави і суспільства, перешкоджає вирішенню геополітичних проблем і закінченню військових дій на сході країни, а також деанексації територій. Отже, корупція та корупційна злочинність – це зло не лише для української держави, а й країн світового співтовариства, яке проявляється у : падінні авторитету країни, органів державної влади, моральних цінностей у суспільстві; проникненні кримінальної складової в державно-управлінські та суспільні відносини; підриві економічних основ держави, блокуванні надходження іноземних інвестицій, поглибленні «тінізації» економіки; втраті контролю із забезпечення національної безпеки, підриву авторитету правоохоронних органів та, у підсумку – втрата державності.

Стан опрацювання. Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, говорить про беззаперечну її актуальність і своєчасність. Низка фундаментальних праць вітчизняних вчених у галузі кримінології та кримінального права присвячені питанням запобігання та протидії корупції та корупційній злочинності, зокрема: Ю.В. Бауліна, О.Ю. Бусол, В.О. Глушкова, В.В. Голіни, Б.М. Головкина, О.М. Джужі, А.П. Закалюка, О.Г. Кальмана, О.М. Костенка, О.Г. Кулика, О.М. Литвинова, М.І. Мельника, А.В. Савченка, М.І. Хавронюка, В.І. Шакуна та інших. Водночас, значний досвід окреслених вчених, який знайшов своє відображення у теоретико-прикладних пропозиціях у сфері боротьби з корупцією і корупційною злочинністю, не брався до уваги під час формування державної антикорупційної політики та ніяким чином не вплинув на динаміку, рівень, структуру,

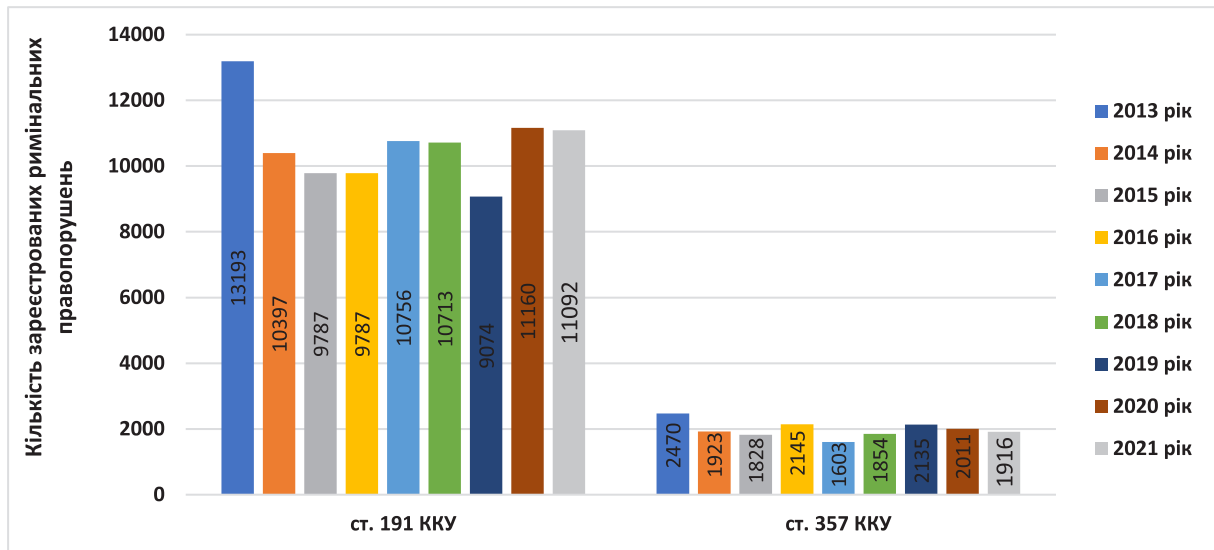
характер і географію корупційної злочинності. Заразом й не знайшов своє відображення у питаннях взаємодії спеціальних суб'єктів запобігання корупції під час здійснення заходів з протидії корупційній злочинності.

Метою статті є дослідження сучасного стану, тенденцій, системи заходів запобігання і протидії корупції й корупційної злочинності в Україні, що здійснюються спеціальними суб'єктами, а також виникаючих під час такої діяльності проблемних питань щодо їх взаємодії, та розроблення на цих засадах дієвих способів і засобів ефективного запобігання і протидії корупційній злочинності системою спеціальних антикорупційних суб'єктів.

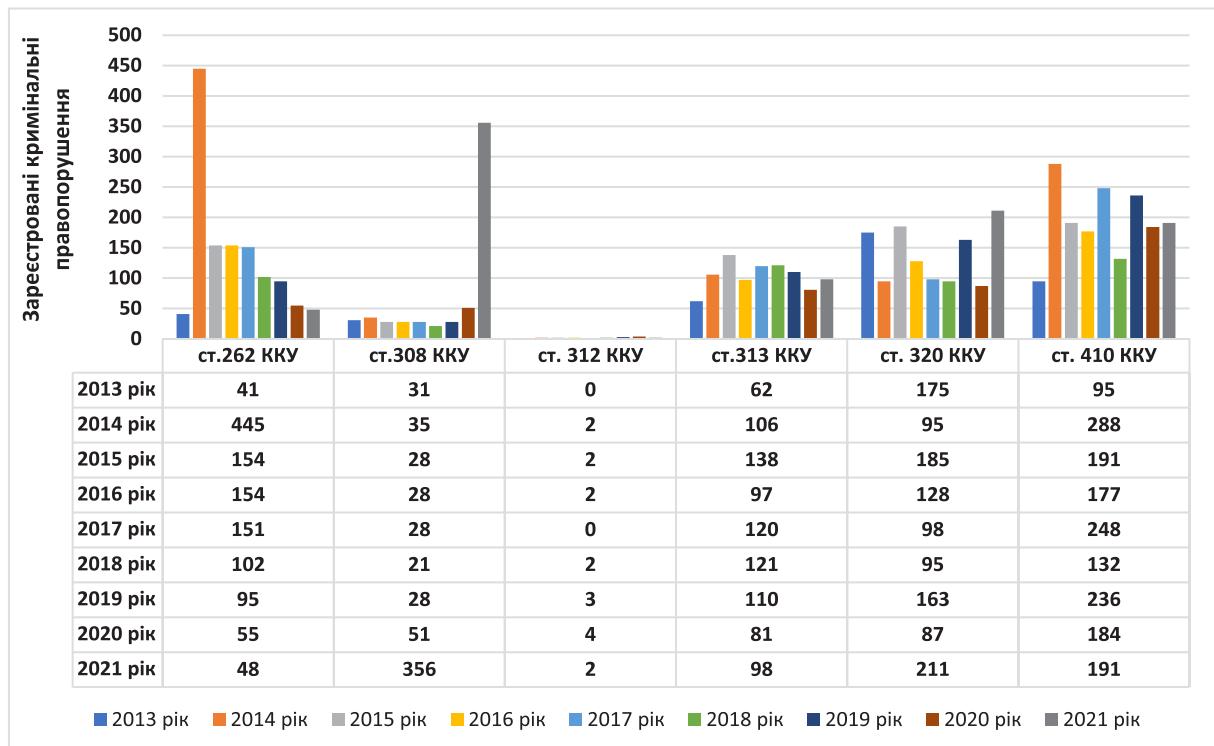
Виклад основного матеріалу. Сьогодні наша держава створила низку правоохоронних органів (Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національна поліція, Служба безпеки України тощо), що покликані запобігати і протидіяти корупції та корупційній злочинності. Окрім спеціальних суб'єктів, на яких прямо покладено здійснення боротьби з корупційною злочинністю, є ще низка інших, які також зобов'язані, у межах своїх повноважень, здійснювати заходи з протидії корупції. Не зважаючи на безпрецедентну кількість новостворених спеціальних антикорупційних й інших органів, розробку і впровадження антикорупційного законодавства, масштаби корупції та її найтяжчої форми корупційної злочинності не зменшуються у країні, а навпаки зростають. Так, за даними авторитетного глобального руху Transparency International, що комплексно підходить до розробки і впровадження змін задля зниження рівня корупції, Україна за 2021 рік в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index — CPI) знизилася на один бал й отримала 32 бали, та посідає 122 місце зі 180 країн, порівняно з минулим 2020 роком. На одній сходинці із нами у рейтингу країна Есватіні (Свазіленд), яка також набрала 32 бали, а на один бал держав випереджають Замбія, Непал, Єгипет, Філіппіни та Алжир — всі вони мають по 33 бали [5]. Динаміка Індексу сприйняття корупції (CPI) свідчить, що, незважаючи на цілу низку заходів та новостворених інституцій, наша держава не добилася ефективних результатів у протидії корупції (див. рис. 1). Щодо корупційної злочинності то можна стверджувати, що правоохоронні органи дещо деактивували свої зусилля у виявленні, розкритті, розслідуванні таких кримінальних правопорушень і притягнення винних до відповідальності, адже їх статистика значно різниться з фактичними статистичними даними суспільства (див. рис.: 2, 3) [4]. Приблизно аналогічна динаміка з кримінальними правопорушеннями, частина з яких є корупційними у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, передбаченими статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 Кримінального кодексу України (ККУ) (див.рис.4).

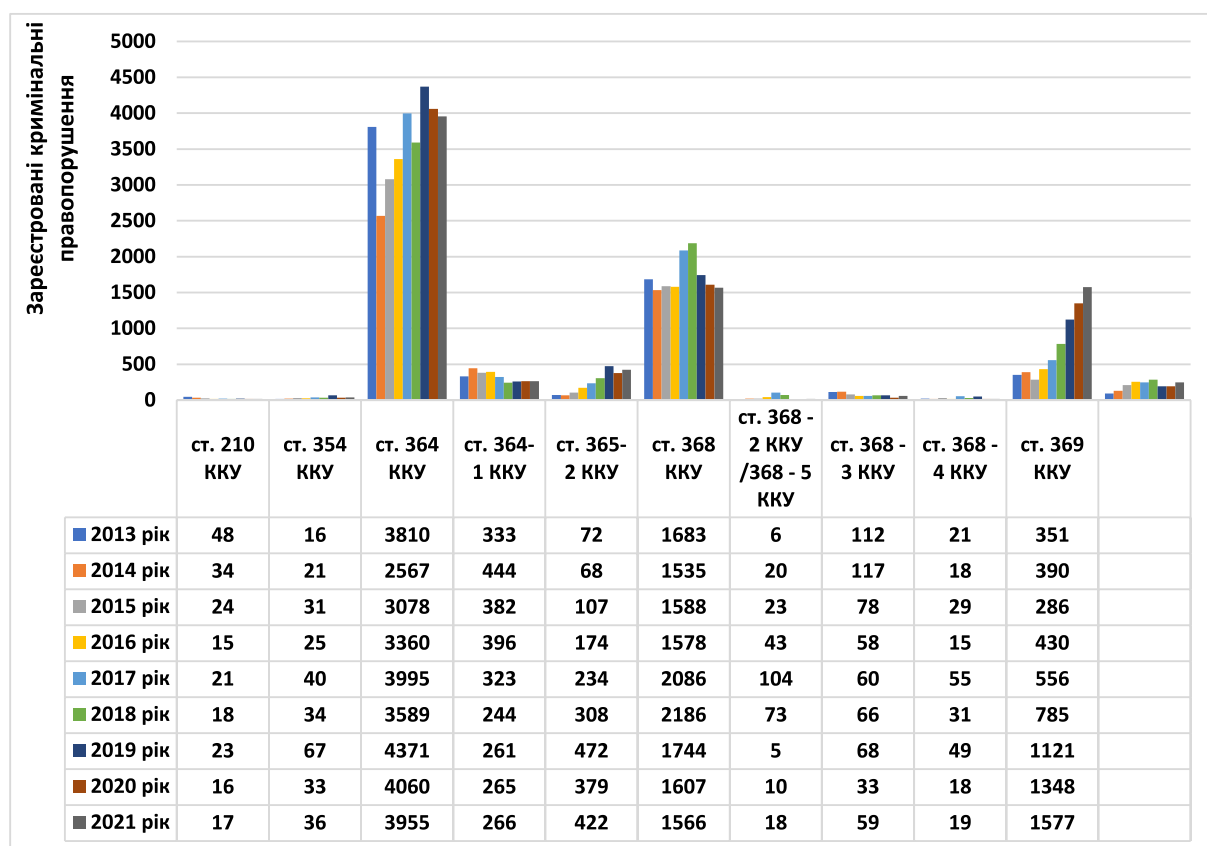
Рис. 1. Динаміка Індексу сприйняття корупції в Україні (CPI) за період 2013-2021 роки

Рис.2. Динаміка деяких кримінальних правопорушень, частина яких є корупційними (ст.191, 357 ККУ) за 2013-2021 роки

Рис.3. Динаміка деяких кримінальних правопорушень, частина яких є корупційними (ст.ст.262, 308, 312, 313, 320, 410 ККУ) період 2013-2021 рр.

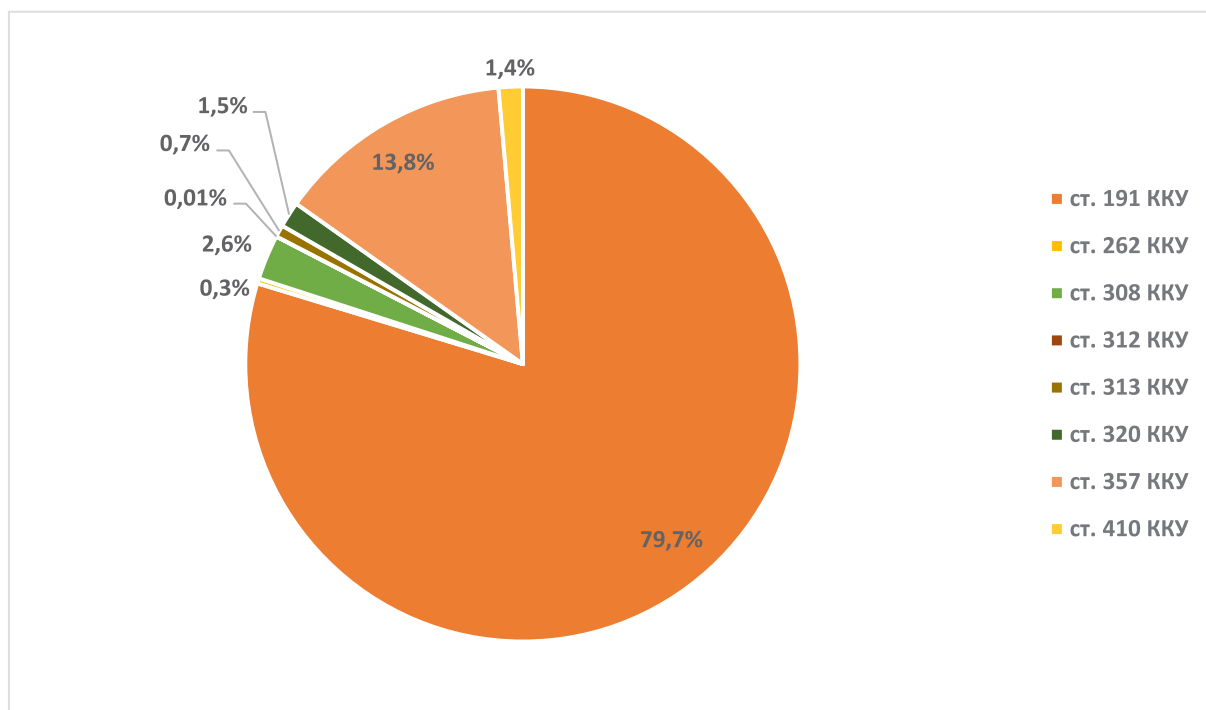

Рис.4. Динаміка кримінальних правопорушень, частина яких є корупційними у випадку вчинення шляхом зловживання службовим становищем ст.ст.210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 КК України за 2013 - 2021 роки

Аналізуючи структуру та характер деяких корупційних правопорушень (ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 ККУ) відзначимо, що переважна більшість виявлених та зареєстрованих кримінальних правопорушень припадає на примітивні одноособові не тяжкі кримінальні проступки і злочини. Водночас особи, які скоюють кримінальні правопорушення наносячи значну шкоду державі і суспільству (великі і особливо великі розміри, тяжкість злочину), а також організовані групи і злочинні організації, що вчиняють тяжкі і особливо тяжкі корупційні злочини, залишаються поза увагою антикорупційних органів. Наприклад, виявлено вчинених кримінальних правопорушень, передбачених ст.191 ККУ «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» у великих розмірах становить близько 1,2 % від загальної кількості таких зареєстрованих правопорушень у 2021 році, а в особливо великих розмірах або організованою групою – більше 2,6 % (див.рис.5).

Безумовно кримінально-правова статистика корупційної злочинності не відображає реальної її стану і тенденцій [6, с. 18], адже латентність її дуже висока, особливо у країні де довіра до антикорупційних органів невисока. На покращення кримінально-правової статистики, переконаний, впливатимуть: насамперед, зміни у офіційну статистичну звітність усіх спеціальних суб'єктів запобігання і протидії корупційній злочинності, куди має бути внесений «Єдиний звіт про корупційні кримінальні правопорушення по державі»; по-друге, Офісу Генерального прокурора, як власник, розпорядник і володільцем інформації «Єдиного реєстру досудових розслідувань» [9], має відображати на своєму офіційному веб-порталі у розділі «Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування» [11] окремий розділ про корупційні кримінальні правопорушення; по-третє, налагодження комунікації між спеціальних суб'єктів запобігання і протидії корупційній злочин-

ності і громадськістю у контексті систематичного звіту щодо інформації про боротьбу з корупційною злочинністю; по-четверте, удосконалення прийомів, способів і методів, що вживаються антикорупційними органами, щодо виявлення, розкриття і розслідування латентних корупційних кримінальних правопорушень; по-п'яте, створення єдиного урядового документу, який би системно урегулював взаємодію між усіма антикорупційними органами; по-шосте, здійснення своєчасного чіткого аналізу корупційної злочинності сприятиме системному і ефективному запобіганню їй. На сьогодні, через відсутність ґрунтовного аналізу корупційної злочинності і публічного доступу до її статистичних даних, боротьба з нею є спотвореною і неефективною. А, тому антикорупційна діяльність правоохоронних органів, не враховуючи показники Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та Державного бюро розслідувань (ДБР), відображається за : 2020 рік у 3908 зареєстрованих корупційних кримінальних правопорушень; 2019 – 2517; 2018 – 3679; 2017 – 2493; 2016 – 2175; 2015 – 2831. [1] Водночас, статистична звітність НАБУ і Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) є переважно недоступною для суспільства, а, якщо періодично доступна то являє собою викривлену, перебільшену і несвоєчасну інформацію про їх роботу. Однак, з відкритих даних стає зрозуміло, що їх діяльність продовжує припадати на примітивні одноособові не тяжкі кримінальні проступки і злочини, а організовані форми так званої «топкорупції» фактично не виявляються (2020 рік детективи НАБУ закінчили одне кримінальне провадження про кримінальне корупційне правопорушення, вчинене у складі злочинної організації, стосовно двох осіб [1]). Статистична звітність судів також є розпорошеною, напівпрозорою і несвоєчасною, зокрема за вчинення корупційних кримінальних правопорушень у 2020 році визнано винними 2 705 осіб, але з них набрали законної сили вироки суду (виправдувальні та обвинувальні) лише щодо 769 обвинуваченого, з яких засуджено тільки 620 осіб (523 особи до штрафу; 39 – до позбавлення волі на певний строк; 14 – до обмеження волі; 17 – до громадських робіт; 1 – позбавлена права обіймати певну посаду; 1 – службове обмеження; 25 – невідомо, з'ясувати неможливо).[1]

Рис. 5. Структура 2021 року деяких кримінальних правопорушень частка з яких є корупційними

Звичайно у міжнародних оцінювачів корупційної злочинності, журналістів, суспільства дещо інша уява про її масштаби на побутовому, діловому, політичному рівнях. Так, на думку Transparency International Ukraine, на зменшення балів у Індексі сприйняття корупції за 2021 рік вплинули наступні

фактори: рішення Конституційного Суду України (КСУ) від 27 жовтня 2020 року про звільнення від відповідальності за недостовірне декларування «топпосадовців», чиновників і суддів; зміни до анти-монопольного законодавства щодо обмеження захисту бізнесом своїх прав під час оскарження публічних закупівель; загострення втручання у роботу Вищого антикорупційного суду (ВАКС) у частині провадження у КСУ щодо конституційності ВАКС як спеціалізованого суду; загальне зростання тиску на антикорупційну екосистему у питанні конкурсу з відбору керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) та голови Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА); затримка з імплементацією законодавчо ухваленої судової реформи, відтермінування прийняття нової Антикорупційної стратегії у другому читанні. [5] Звичайно в Україні існує велика кількість причин корупційної злочинності та умов, що сприяють їй, які лежать на поверхні і є продуктом суспільних відносин та економічних перетворень.[8, с. 164] Основними джерелами корупції у державі, звідки беруть початок і живляться причини та умови корупційної злочинності, є: довготриваюча криза сучасного українського суспільства, недосконалість кримінальної юстиції, зосередження державної влади в руках олігархічних кланів, слабкість державних інституцій та постійна боротьба з протистоянням політичних сил за владу – все це зводить нанівець будь-які політичні, економічні, правові, моральні реформи в Україні. Водночас, у державі не вивчаються причини та умови конкретного корупційного кримінального правопорушення і, відповідно, вони й не піддаються глибокому, комплексному аналізу у межах усієї корупційної злочинності, а тому державні інституції не переймаються проблемою їх усунення, нейтралізацію або блокування. А порушення принципу невідворотності покарання за вчинення корупційних кримінальних правопорушень у нашій країні зводить нанівець боротьбу з корупційною злочинністю в цілому.

Визначальними принципами організації системи запобігання і протидії корупційній злочинності виступають їхня чітка ієрархічність та структурованість, розподіл компетенції, всеохоплюючий характер діяльності, неприпустимість неправомірного втручання у їхню діяльність, а також обов'язковість взаємного інформування. З метою позитивного впливу на правову свідомість суспільства базовим також є принцип відкритості та прозорості діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, зокрема й антикорупційних. А, залучення громадських інститутів до формування змісту запобіжних заходів,[7] визначення форм і методів їхнього здійснення, а також надання самостійної компетенції місцевим органам влади у виробленні заходів відповідно до існуючої специфіки їхньої реалізації має істотно доповнювати державне регулювання протидії корупційній злочинності. [16, с. 15] Величезним промахом державної політики у реформуванні кримінальної юстиції в Україні є втрата системи профілактики правопорушень у суспільстві, адже саме вона є найефективнішим, найгуманнішим та найдешевшим засобом підтримання правопорядку у державі.

Одвічно складається так, що серед правоохоронних органів нашої держави, між ними та суспільством або окремими громадянами відсутня системна, організована та своєчасна комунікація і взаємодія. Особливо гостро постає питання щодо комунікації серед антикорупційних правоохоронних органів, оскільки в умовах викликів, що стоять перед українською державою, дана проблема не дозволяє вирішити низку основних питань, зокрема й щодо створення дієвої, ефективної системи протидії корупційній злочинності. Саме вона слугуватиме надійним захистом українського суспільства від корупційної злочинності, особливо її організованих форм, та загроз, які вона несе у собі. Водночас, слабка діяльність спеціальних суб'єктів, а, подекуди, й бездіяльність, з протидії корупційній злочинності призводить до ситуативного реагування на корупційні прояви та зовсім не вирішує проблем з корупцією у державі. Сьогодні працівник того чи іншого правоохоронного органу задля ефективності своєї діяльності з протидії корупційній злочинності зобов'язаний мати неабиякі знання, уміння і навички, що давали б йому можливість виконувати свої функціональні обов'язки та адаптуватися до сучасних економічних, політичних та соціальних умов і вимог. Для підвищення ефективності заходів протидії корупційній злочинності ще більших зусиль потрібно докласти задля налагодження відносин співпраці з усіма суб'єктами запобігання корупції та населенням на основі взаємодовіри, взаєморозуміння й взаємодії. Одним із визначальних чинників ефективної роботи працівника антикорупційного правоохоронного органу є правильно сформована фахова комунікативна компетенція, в ході якої йде обмін інформацією про корупційні питання. Саме комунікативна поведінка (вербальна та невербальна) як сукупність реалізованих у спілкуванні правил, законів, постулатів, максим, традицій тощо певної національної лінгвокультурної спільноти з використанням мовних і позамовних засобів, [2, с. 136]

допомагає у смисловому та ідеально-змістовому аспекті соціальної взаємодії та обміні інформацією в різноманітних процесах спілкування (комунікації) [3, с. 33]. Особливо це важливо для профілактики корупції і корупційної злочинності у державі, адже, через недостатню комунікацію втрачено цілісну, ефективну систему профілактики правопорушень у державі. Водночас у державі розвалена система профілактики кримінальних правопорушень, зокрема й корупційних, за яку має відповідати Прем'єр Міністр України, який здійснює координаційну діяльність правоохоронних органів, з питань вивчення, аналізу, обговорення стану законності і правопорядку в районі, місті, області, розроблення і реалізація спільних заходів щодо посилення боротьби з найнебезпечнішими злочинами чи формами їх прояву. А за антикорупційну політику у державі несе повну відповідальність Національне агентство з питань запобігання корупції, [10] яке сьогодні практично займається бездіяльністю. Свідченням цього є той факт, що в Україні до сьогодні діють документи термін яких окреслений у назві, а саме: Концепція реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року [15]; Антикорупційна стратегія на 2014-2017 роки [12]. Оскільки у нашій державі загальнодержавне планування профілактичної діяльності щодо кримінальної політики, [14] зокрема й антикорупційної, [13] то усі загальнодержавні і відомчі плани протидії корупції у державі прив'язані до вищезазначених документів. Звідси випливає, що ефективність запланованих заходів у державі, які здійснюються її суб'єктами, ніхто не перевіряє і не контролює, але ж кошти на них виділяються. Натомість правоохоронні органи та інші суб'єкти профілактики корупційної злочинності займаються ситуативною діяльністю у цій сфері, яка часто позбавлена комунікації, взаємодії і співпраці між ними. Проблеми у такій комунікації викликані низкою факторів: відсутністю органу, що забезпечував би взаємодію, та законодавчого документу на зразок «Настанови по комунікації і взаємодії для антикорупційних правоохоронних органів під час здійснення протидії корупційній злочинності»; нездоровою конкуренцією між спеціальними суб'єктами запобігання і протидії корупції через спотворену, радянську систему їх звітності, що залишилась до сьогодні, зазнавши незначних змін; непродуманою, а іноді неприйнятною, розпорошеною структурою самих антикорупційних правоохоронних органів (коли «топ корупцією» займається один орган, а «побутовою» інший); несвоєчасне та недостатнє володіння інформацією через брак комунікації та взаємодії, насамперед, з населенням, по-друге, з іншими правоохоронними органами, по-третє, з іншими суб'єктами запобігання і протидії корупції; відсутністю координації зі сторони державної влади та управління щодо антикорупційної політики; неефективним вивченням причин та умов конкретних корупційних злочинів та, як наслідок, корупційної злочинності у цілому, що не дає змоги своєчасно, комплексно і достатньо на них впливати; неналежним навчанням (підвищенням кваліфікації) кадрів у сфері запобігання корупції на рівні вишів та інших закладів освіти тощо. Усе викладене вище дає підставу вважати, що на рівні держави варто прийняти невідкладних заходів щодо усунення зазначених першочергових факторів, що покращить шлях до створення дієвої системи профілактики корупційної злочинності.

Висновок. Таким чином, налагодження комунікації якісно вплине на взаємодію між усіма суб'єктами запобігання і протидії корупційної злочинності та зменшить її стан і тенденції у державі. А поява дорадчого органу при Кабінеті Міністрів України типу «Національної Ради з питань профілактики злочинності» вирішить питання щодо комунікативної поведінки між усіма суб'єктами, що здійснюють заходи по протидії корупційній злочинності, та у підсумку дасть поштовх для створення ефективної, оперативної, соціальної антикорупційної системи у державі. Основним завданням такого дорадчого органу у боротьбі з корупційною злочинністю має стати саме координація, керування та спрямування діяльності усіх суб'єктів, зокрема й спеціальних, по запобіганню і протидії корупційній злочинності. А його головними напрямками роботи: насамперед, аналітично-прогностична діяльність щодо корупційної криміногенної ситуації, причинності і детермінації вчинюваних на території корупційних кримінальних правопорушень, особливостей характеристики осіб, які вчиняють такі злочини та потерпілих від них, ефективності здійснюваних антикорупційними органами методів і засобів; по-друге, стратегічно-програмно-планувальна діяльність - визначення стратегії взаємодії із запобіганню і протидії корупційній злочинності (її мети, завдань, антикорупційних органів, фінансування, очікуваних результатів програми, планування боротьби зі корупційною злочинністю щодо шляхів і засобів вирішення нормативного, інформаційного, організаційного, методичного та ресурсного забезпечення на певний часовий період); по-третє, реалізація програми взаємодії антикорупційних органів, зокрема й спеціальних, по боротьбі з корупційною злочинністю, її коригування та координація діяльності - носить багатоаспектний характер та включає: управлінську діяльність, контроль, добір кадрів, їх підготовку, оптимальну

розстановку, організацію підвищення кваліфікації, перепідготовку з урахуванням нових кримінологічних і більш широких соціальних реалій, розробку нової техніки, ресурсне забезпечення, аналіз ефективності прийнятих і коригування реалізованих програм; по-четверте, організація і розвиток наукових досліджень у сфері взаємодії антикорупційних органів, особливо спеціальних, із запобігання корупційній злочинності та впровадження найуспішніших результатів в практичну діяльність; по-шосте, підготовка і підвищення кваліфікації професійних кадрів у сфері запобігання і протидії корупційній злочинності; формування правової культури населення, включаючи державних службовців, політиків, журналістів тощо та пропагування серед них нетерпимості щодо корупції і корупційної злочинності.

Список використаних джерел:

1. Баганець О.В. Загальний стан протидії кримінальним корупційним правопорушенням в Україні за 2020 рік : Журнал «Naspravdi.Today» від 23 липня 2021 року. URL: <https://naspravdi.today/uk/2021/07/23/zahalnyu-nbspstan-protydii-kryminalnym-koruptsiynym-pravoporushenniam-v-ukrainy-za-2020-rik>.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. 2-ге вид., доп. К.: ВЦ «Академія», 2009. 376 с. С.33.
3. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2007. 205 с. С.136.
4. Загальні відомості про кількість зареєстрованих кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2013 - 2021 роки : Офіс Генерального прокурора. / Статистика. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stat_n_st?dir_id=113897&libid=100820#.
5. Індекс сприйняття корупції - 2021. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-spryjnyattya-koruptsiyi-2021>.
6. Колб О. Г., Дучимінська Л. М. Корупція як одна із загроз національній безпеці України. Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. 2020. № 1(7). С. 14–22.
7. Новіков О. В. Проблеми участі громадськості у запобіганні корупції в Україні. Питання боротьби зі злочинністю. 2019. Вип. 37. С. 58–72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2019_37_7.
8. Оболенцев В. Ф. Держава Україна як система: системний підхід до запобігання корупції. Проблеми законності. 2017. Вип. 138. С. 161–168. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pz_2017_138_17.pdf.
9. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: Наказ Генерального прокурора від 30.06.2020 № 298 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
10. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
11. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування: Офіс Генерального прокурора. / Статистика. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kryminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.
12. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18/print>.
13. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 265. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2015-%D0%BF#Text>
14. Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2012 року № 767. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767-2012-%D0%BF#Text>.
15. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1209 - р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2011-%D1%80#Text>.
16. Шевченко О. В. *Кримінологічна характеристика та запобігання корупційній злочинності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право».* Київ, 2012. 19 с.